

Stockholm 2018-05-30

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
103 33 Stockholm

Svar på remiss om nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det andra tjänstepensionsdirektivet (Fi2018/01129/FPM)

Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA) är en ideell förening för större pensionsstiftelser som avses i 9a § tryggandelagen. Föreningens ändamål är att bevaka och driva frågor som berör pensionsstiftelser samt att vara remissorgan i sådana frågor. Föreningen har 52 medlemmar som tillsammans förvaltar ca 200 miljarder kr. Av de pensionsstiftelser som står under Finansinspektionens tillsyn är drygt 70 procent medlemmar i SPFA. Föreningens medlemmar har i vissa fall flera pensionsstiftelser som hör till samma koncern eller organisation.

SPFA lämnar följande svar på Finansdepartementets remiss om förslag till nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det reviderade tjänstepensionsdirektivet.

Yttrandet följer dispositionen och numreringen i promemorian.

Sammanfattning

SPFA föreslår att ikraftträdandet skjuts upp till den 1 juli 2019 och att de ändringar som Tjänstepensionsbeskattningsutredningen föreslagit införs samtidigt i tryggandelagen. Vidare anser SPFA att det är önskvärt att ändringarna med anledning av tjänstepensionsdirektivet införs samtidigt med den föreslagna lagstiftningen för tjänstepensionsföretag.

Det är SPFA:s bestämda uppfattning att tjänstepensionsdirektivet passar särdeles dåligt för svenska pensionsstiftelser, eftersom pensionsstiftelserna till sin konstruktion endast är en pant och inte ger några utfästelser om pension. SPFA anser att det är viktigt att ta hänsyn till pensionsstiftelsernas särart och att så långt möjligt undvika att införa regler som uppenbarligen inte är relevanta för pensionsstiftelserna och som inte heller uppfyller direktivets syfte.

Aktsamhetsprincipen får en annan och mer begränsad innebörd för pensionsstiftelser än för andra tjänstepensionsinstitut, eftersom pensionsstiftelserna inte står för pensionsutfästelserna. De begränsningar som föreslås, att investeringar till övervägande del ska göras i tillgångar som handlas på reglerade marknader, innebär begränsningar för pensionsstiftelserna att göra placeringar i onoterade tillgångar. Pensionsstiftelser som tryggar mycket långa åtaganden placerar idag i andra tillgångar och marknader för att få en bättre riskspridning och möjlighet till bättre avkastning.

SPFA kan inte se att bestämmelsen om intressekonflikter är relevant för pensionsstiftelser, eftersom pensionsstiftelsen inte har något åtagande gentemot arbetstagarna. Arbetstagarnas intressen är dessutom tillgodosedda genom att styrelsens ledamöter till hälften utses av arbetstagarna.

SPFA instämmer i att kraven på riskhanteringssystem måste anpassas efter pensionsstiftelsernas särart, vilket bland annat innefattar att pensionsstiftelserna inte är utsatta för risker med anknytning till pensionsförmånerna och pensionsskulden. Vi anser att kravet på ett riskhanteringssystem redan idag är uppfyllt genom de bestämmelser som finns i 5 § FFFS 2015:11 om placeringsriktlinjer. SPFA anser även att en internrevisionsfunktion inte bör vara obligatorisk.

Pensionsstiftelsers verksamhet är i jämförelse med andra tjänstepensionsinstitut av en väsentligt enklare art och betydligt mindre komplex. Dessutom ska det vid proportionalitetsbedömningen även tas hänsyn till tjänstepensionsinstitutets storlek. I jämförelse med många europeiska tjänstepensionsinstitut är svenska pensionsstiftelsers verksamhet av mindre omfattning. Även för större pensionsstiftelser finns det tydliga proportionalitetsskäl att lägga ut centrala funktioner till arbetsgivaren.

Eftersom pensionsstiftelser inte har medlemmar eller förmånsberättigade är bestämmelserna om information till förmånsberättigade omöjliga att tillämpa för pensionsstiftelserna. Pensionsstiftelsen har ingen information om vilka pensionsåtaganden som gäller för de olika individerna och inte heller vilka dessa individer är.

SPFA anser att det är olämpligt att tillsynen över pensionsstiftelserna vad gäller tjänstepensionsdirektivets bestämmelser utövas av två olika myndigheter.

Den ökade administrationen och därigenom ökade kostnader, kommer inte att stå i proportion till eventuella kvalitetshöjningar. Risken är att pensionsstiftelserna får ägna sig åt ökad administration istället för att säkerställa en bra avkastning. SPFA bedömer att kostnaderna för de utökade tjänsterna kommer att bli väsentligt högre än vad som anges i promemorian.

Om pensionsstiftelsernas möjligheter att diversifiera placeringarna minskar, till följd av de nya reglerna om placeringar, medför det att arbetsgivarna kan behöva göra högre avsättningar till pensionsstiftelserna för att trygga pensionsåtagandena.

Avsnitt 6 Direktivets tillämpningsområde

Inom EU finns betydande skillnader mellan medlemsstaternas utformning och reglering av tjänstepensionsinstitut. Ett syfte med det andra tjänstepensionsdirektivet är att uppnå viss harmonisering och skapa bättre förutsättningar för rörligheten för arbetskraft inom EU.

Det framgår av direktivet att det funnits en tydlig medvetenhet om att reglerna inte passar för vissa typer av institut (undantagen i artikel 2.2) och är mindre lämpliga för andra (skäl 28). Pensionsstiftelser är en unik form av institut som inte liknar de institut som tjänstepensionsdirektivet primärt har utformats för. Pensionsstiftelser saknar motsvarighet inom EU. Närmaste motsvarighet är Unterstützungskassen i Tyskland. Dessa omfattas över huvud taget inte av tjänstepensionsdirektivet, enligt ett undantag som infördes redan i det första direktivet.

Det är SPFA:s bestämda uppfattning att tjänstepensionsdirektivet passar särdeles dåligt för svenska pensionsstiftelser, eftersom pensionsstiftelserna till sin konstruktion endast är en pant och inte ger några utfästelser om pension. Tyvärr görs det inte något undantag för pensionsstiftelser i direktivet. Därtill var den svenska lagstiftarens bedömning i samband med genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet att pensionsstiftelserna inte kunde undantas, trots att pensionsstiftelser endast har rollen som säkerhet för arbetsgivares pensionsutfästelser (se prop 2004/05:165 sid 107 ff).

Vad gäller pensionsstiftelser, som enligt lagstiftarens definition inte har några förmånstagare och som inte gjort några egna åtaganden eller utfästelser, kan direktivets regler aldrig få önskad effekt; att förbättra skyddet för förmånstagare. SPFA anser att det är viktigt att ta hänsyn till pensionsstiftelsernas särart och att så långt möjligt undvika att införa regler som uppenbarligen inte är relevanta för pensionsstiftelserna och som inte heller uppfyller direktivets syfte.

Vidare anser SPFA att begreppet "förmånsberättigad" inte bör införas i tryggandelagen. Det begrepp som finns i nuvarande lagstiftning är arbetstagare. Eftersom SPFA anser att bestämmelser om information till anställda inte bör ingå i tryggandelagen behövs inte heller något annat begrepp än arbetstagare. Om regeringen trots allt skulle anse att ett nytt begrepp behöver införas vill SPFA rikta uppmärksamheten på att tryggandelagen har två typer av "förmånsberättigade"; dels den krets vars förmåner *kan tryggas* i pensionsstiftelsen (destinatärer), dels de vars förmåner *faktiskt tryggas* i pensionsstiftelsen (pensionsborgenärer).

De gränser på 15 förmånsberättigade respektive 100 förmånsberättigade som föreslås kan inte kontrolleras. Eftersom pensionsskulden till sin karaktär är kollektiv kan vare sig arbetsgivaren eller pensionsstiftelsen ta fram information om vilka individer som har sin pension tryggad i pensionsstiftelsen (se närmare nedan under avsnitt 11).

Avsnitt 9 Kapitalkrav samt tillgångar och investeringar

9.2 Tillgångar och investeringar

I direktivet i skäl 19 och 45 anges att syftet med aktsamhetsreglerna är att ge trygghet för de framtida pensionärerna och att investeringspolicyn ska anpassas till medlemsstrukturen i tjänstepensionsinstitutet. Detta synsätt utgår i stor utsträckning från att det är institutet som sådant som tryggar pensionerna. Som konstaterats ovan är så inte fallet när det gäller tryggande i pensionsstiftelse, eftersom pensionsstiftelserna inte står för pensionsutfästelserna. Aktsamhetsprincipen får därmed en annan och mer begränsad innebörd för pensionsstiftelser än för andra tjänstepensionsinstitut.

9.2.2 Aktsamhetsprincipen för investeringar

Det nya uttrycket investeringar

I förslaget införs ett nytt begrepp "investeringar". I tryggandelagen används sedan tidigare begreppen "placeringar", "placeringsriktlinjer" och "förmögenhet". SPFA skulle föredra att det nya begreppet, "investeringar" inte införs, utan att "placeringar" fortsatt används. För mindre pensionsstiftelser, som inte omfattas av aktsamhetsprincipen, föreslås ingen ändring utan uttrycket "nøjaktiga placeringar" föreslås finnas kvar i detta avseende. SPFA anser det olyckligt om olika begrepp, "placering" och "investering", används i samma lag för samma aktivitet.

Intressekonflikter vid investeringar

Enligt artikel 19.1 a ska tillgångarna placeras på det sätt som på lång sikt bäst gagnar de förmånsberättigades intressen. Vid en eventuell intressekonflikt ska placeringen göras uteslutande i de förmånsberättigades intresse.

SPFA kan inte se att bestämmelsen om intressekonflikter i 10 a § första stycket andra meningen är relevant för pensionsstiftelser, eftersom pensionsstiftelsen inte har någon annan roll än att vara en pant för arbetsgivarens åtagande. Enligt SPFA:s kännedom är endast förmånsbestämda pensioner tryggade i pensionsstiftelse idag. Dessutom är arbetstagarnas intressen tillgodosedda genom att styrelsens ledamöter till hälften utses av arbetstagarna. Meningen bör därför strykas.

Övervägande andel noterade tillgångar

De begränsningar som föreslås i 10 a § tredje stycket, att investeringar till övervägande del ska göras i tillgångar som handlas på reglerade marknader, innebär begränsningar för pensionsstiftelserna att göra placeringar i onoterade tillgångar jämfört med idag. Pensionsstiftelser som tryggar mycket långa åtaganden placerar idag i andra tillgångar och marknader för att få en bättre riskspridning och möjlighet till bättre avkastning.

Bestämmelsen om begränsningar i placeringar på icke reglerade marknader fanns redan i IORP I i artikel 18, men gäller inte för pensionsstiftelser i dagsläget. Skälet till att bestämmelsen inte infördes i tryggandelagen 2006 framgår av propositionen (prop. 2004/05:165 s 173-174).

”Som utredningen funnit bör stiftelserna, till skillnad från försäkringsföretagen, inte omfattas av de regler om enhandsengagemang som inte avser uppdragsgivande företag eller av begränsningen avseende innehav i onoterade tillgångar. Anledningen till detta är att begränsningarna för försäkringsföretagens del här är kopplade till skuldtäckningstillgångarna. Eftersom försäkringstagarnas främsta skydd ligger i att de har förmånsrätt till dessa tillgångar (se avsnitt 9.2) finns anledning att införa särskilda skyddsregler i den delen. En pensionsstiftelse bär dock inget pensionsåtagande och har därmed inget motsvarande krav på skuldtäckning. I den del tryggheten i stiftelsen inte fullt ut motsvarar åtagandet hos arbetsgivaren tryggas detta i balansräkningen och ofta genom annan säkerhet, exempelvis kreditförsäkring. I avsaknad av beredningsunderlag är det inte heller möjligt att i detta lagstiftningsärendet ta ställning till om de angivna reglerna bör göras tillämpliga på en stiftelses samtliga tillgångar. I den här delen vill regeringen dock erinra om att även Pensionsskatteutredningen (dir. 2004:99) som en del av sitt uppdrag har att se över placeringsreglerna för stiftelser.”

Av direktivet framgår inte att tillämpningen av aktsamhetsprincipen har ändrats. SPFA ser inte att förutsättningarna i övrigt har förändrats sedan 2005 och anser därför att första meningen i 10 a § tredje stycket bör tas bort.

Avsnitt 10 Företagsstyrning

SPFA noterar att de ytterligare regler som tillkommer i det andra tjänstepensionsdirektivet framför allt tar sikte på att förbättra skyddet för medlemmar och förmånstagare i pensionsplaner genom att införa ökade krav på institutens ”företagsstyrningssystem”

10.2 Företagsstyrningssystemet

SPFA anser att begreppet ”företagsstyrning” inte är relevant för pensionsstiftelser. Pensionsstiftelser är inga företag som till exempel försäkringsföretag. Istället för ”företagsstyrning” borde man använda ”verksamhetsstyrning”, ”styrning” eller liknande begrepp.

I artikel 25 och 26 i direktivet anges att riskhanteringssystemet och internrevisionsfunktionen ska stå i proportion till institutets storlek och interna organisation. I många pensionsstiftelser består ”organisationen” enbart av pensionsstiftelsens styrelse. Enligt promemorian (sidan 75) kan en person i styrelsen utföra en central funktion. Med tanke på pensionsstiftelsens funktion som pant för arbetsgivarens åtagande, vilken innebär att verksamheten är begränsad till kapitalförvaltning och hantering av gottgörelse till arbetsgivaren, uppkommer frågan hur ett riskhanteringssystem skulle utformas.

Det finns inga åtaganden som skulle ställa krav på hantering av olika risker. Det handlar snarare om att ha en välfungerande riskkontroll när det gäller finansiella risker i placeringarna och operativa risker.

10.3 Riskhantering

SPFA instämmer i att kraven på riskhanteringssystem måste anpassas efter pensionsstiftelsernas särart, vilket bland annat innefattar att pensionsstiftelserna inte är utsatta för risker med anknytning till pensionsförmånerna och pensionsskulden. SPFA anser att kravet på ett riskhanteringssystem redan idag är uppfyllt genom de bestämmelser som finns i 5 § FFFS 2015:11 om placeringsriktlinjer där det bl.a. framgår att det ska finnas en process för riskstyrning. Föreskrifterna i denna del bör införas i lagstiftningen. Ytterligare reglering är inte nödvändig.

10.4 Internkontroll och internrevision

SPFA anser att en internrevisionsfunktion inte bör vara obligatorisk. Många pensionsstiftelser har inga anställda. Verksamheten sköts då i sin helhet av pensionsstiftelsens styrelse. I dessa fall skulle internrevisionen utses av styrelsen för att kontrollera styrelsens eget arbete, vilket förefaller ologiskt. Det finns andra sätt att säkerställa intern styrning, beroende på hur verksamheten är uppbyggd.

10.5 Gemensamma regler för företagsstyrningsfunktionerna

Såvitt SPFA förstår bestämmelsen i 11 c-d §§ och vad som sägs på s. 74 i promemorian behöver pensionsstiftelsen inte anmäla den som *utför* uppgifter inom en central funktion till Finansinspektionen för lämplighetsprövning. Det bör tydliggöras att inte heller den som *ansvarar för (innehar)* en central funktion behöver anmälas till Finansinspektionen för lämplighetsprövning.

SPFA noterar meningen på sid 75, fjärde stycket, i promemorian med lydelsen "Men i mindre pensionsstiftelser behöver det inte vara ett heltidsuppdrag att utföra uppgifter i en central funktion". Enligt SPFA:s erfarenhet är det ovanligt även i större pensionsstiftelser med heltidsuppdrag avseende sådana centrala funktioner som avses i promemorian.

10.8 Egen riskbedömning

Den riskbedömning som det ställs krav på i 11 g § är omfattande och har liknande inriktning som de riskbedömningar som försäkringsföretag ska göra. SPFA ser inte hur pensionsstiftelserna skulle kunna tillämpa vissa av reglerna i denna bestämmelse. SPFA föreslår att 11 g § tas bort.

10.10 Investeringsriktlinjer

Det föreslås en bestämmelse i 11 f § tryggandelagen enligt vilken en pensionsstiftelse ska offentliggöra sina investeringsriktlinjer. Redan idag är det möjligt att erhålla placeringsriktlinjerna från Finansinspektionen. Detta offentliggörande bör vara tillräckligt, inte minst med beaktande av att pensionsstiftelsen i de flesta fall saknar lämpliga

informationsvägar, såsom en webbplats. Den föreslagna bestämmelsen bör därför strykas.

10.11 Utläggning av verksamhet

Utläggning till arbetsgivare

I artikel 24 (3) i det andra tjänstepensionsdirektivet sägs det att medlemsstaterna får, med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, tillåta tjänstepensionsinstitutet att utföra nyckelfunktioner genom samma person eller organisatoriska enhet som i det uppdragsgivande företaget, under förutsättning att tjänstepensionsinstitutet förklarar hur det förhindrar eller hanterar intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget.

Pensionsstiftelsers verksamhet är i jämförelse med andra tjänstepensionsinstituts verksamhet av väsentligt enklare art och betydligt mindre komplex. Dessutom ska det vid proportionalitetsbedömningen även tas hänsyn till tjänstepensionsinstitutets storlek (se bl.a. artikel 25,26 och 28 i direktivet). Pensionsstiftelserna är i jämförelse med andra tjänstepensionsinstitut i Europa och Sverige mycket små till sin storlek.

SPFA menar därför att uttalandet på sid 75 i promemorian att "[O]m verksamheten har en större omfattning eller komplexitet bör det vara mer naturligt att inrätta de centrala funktionerna internt, eller att uppdra åt en oberoende tredje part att utföra dem. Så kan vara fallet om stiftelsen tryggar avsättningar för ett stort antal förmånsberättigade för flera arbetsgivare eller flera pensionsplaner" är olyckligt formulerat. Även för större pensionsstiftelser finns tydliga proportionalitetsskäl att lägga ut centrala funktioner till en arbetsgivare.

Utläggning av central funktion åtskild från utläggning av operativ verksamhet

Det är oklart vad som avses med att "[E]n utläggning av en central funktion behöver hållas åtskild [vår kursivering] från en utläggning av operativ verksamhet." på sid 86. Uttalandet saknar också grund i direktivet. I enlighet med vad som sägs i promemorian är det väsentliga att de centrala funktionerna ska kunna utföras objektivt och, i internrevisionsfunktionens fall, oberoende. Det bör därför tydliggöras att vad som avses är att den eller de personer som utför arbete inom de centrala funktionerna inte själva utför arbete inom de verksamheter som utvärderas eller utför uppgifter i en annan central funktion (jfr vad som sägs i avsnitt 10.4.2, sista stycket).

Däremot bör det inte finnas något hinder mot utläggning av centrala funktioner respektive operativ verksamhet till en och samma leverantör, givet att objektivitet och oberoende kan säkerställas. Jämförelse kan göras med det fallet att en pensionsstiftelse utför den operativa verksamheten internt och väljer att även inrätta de centrala funktionerna internt.

10.6 Styrdokument

I 11 e § föreslås ett bemyndigande för Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om vad styrdokumenterna ska innehålla. Det finns emellertid inte några

ytterligare bestämmelser i direktivet utöver vad som framgår av 11 e § som behöver genomföras genom myndighetsföreskrifter. Bemyndigandet bör därför slopas.

Avsnitt 11 Information till förmånsberättigade

Eftersom pensionsstiftelser inte har medlemmar eller förmånsberättigade är dessa bestämmelser omöjliga att tillämpa för pensionsstiftelserna. Pensionsstiftelsen har ingen information om vilka pensionsåtaganden som gäller för de olika individerna eller vilka dessa individer är, se prop 2004/04:165 sid 83-84.

Det är inte ovanligt att arbetsgivare tryggar sitt pensionsåtagande genom en blandning av de olika tryggandeformerna - skuldföring i balansräkningen, tryggande genom försäkring eller genom avsättningar till pensionsstiftelse. Effekten av detta är att de anställda ofta kan ha sin pensionsförmån tryggad genom flera tryggandeformer. Arbetsgivarens pensionsåtaganden, som inte är tryggade i försäkring, till anställda, tidigare anställda och pensionärer beräknas för varje individ, men i räkenskaperna läggs samtliga åtaganden samman till en pensionsskuld. Denna kan vara tryggad antingen i sin helhet i en pensionsstiftelse eller delvis i pensionsstiftelse och delvis i balansräkningen. Eftersom värdet på tillgångarna i pensionsstiftelsen varierar över tid, liksom pensionsskulden kan pensionsstiftelsen trygga olika delar av pensionsåtagandena över tid. Det finns således ingen beräkning för varje individ som kan hänföras till pensionsstiftelsen.

Eftersom det är arbetsgivaren som står för åtagandet gentemot arbetstagaren saknar information om pensionsstiftelsens verksamhetsvillkor, stadgar m.m. värde för arbetstagarna. Denna typ av information, som inte är relevant, riskerar tvärtom att orsaka förvirring hos arbetstagarna. SPFA anser därför att 10 d § bör strykas.

I direktivets bestämmelser om information till pensionsberättigade anges att det är tjänstepensionsinstitutet som ska lämna information och pensionsbesked till de förmånsberättigade. Det kan därför inte vara riktigt att motsvarande krav ska ställas på arbetsgivare som tryggar pensionsutfästelser i pensionsstiftelse. I Sverige hanteras pensionsinformation för kollektivavtalade tjänstepensioner av valcentraler, till exempel Collectum, enligt avtal mellan arbetsmarknadens parter.

När IORP I skulle införas i svensk lag gjorde regeringen följande bedömning när det gäller information från arbetsgivare (prop 2004/05:165 sid 153).

”Det framstår under alla omständigheter inte som någon lösning att i stället lägga informationsplikten på arbetsgivaren i relevanta delar, även om bestämmelserna i direktivets artikel 9 synes erbjuda denna möjlighet. Problemet är dock att en sådan lösning skulle förutsätta att tillsynsmyndigheten i dessa delar skulle ha att utöva tillsyn även över varje berörd arbetsgivare, något som självfallet vore varken lämpligt eller praktiskt genomförbart.”

I sammanhanget bör som utredningen nämner även beaktas den nyligen beslutade lagen om intjänande och bevarande av tjänstepension (rskr.2017/18:165), se promemorian sid 122. Genom denna lag åläggs arbetsgivarna en årlig informationsplikt om den anställdes pensionsförmåner i princip på samma som sätt

som nu föreslås. Frågan är således redan omhändertagen. SPFA anser därför att 10 e-f §§ bör strykas.

Avsnitt 14 Tillsyn och ingripande samt uppgiftshantering

SPFA har erfårit att Finansinspektionen ofta har infört regler för pensionsstiftelser som motsvarar de som gäller för försäkringsföretag. Det bör därför tydliggöras att Finansinspektionens föreskriftsrätt måste utövas med beaktande av pensionsstiftelsernas särart.

SPFA anser att det är olämpligt att tillsynen över pensionsstiftelserna vad gäller tjänstepensionsdirektivets bestämmelser utövas av två olika myndigheter. Vidare måste en samstämmig tillämpning av bestämmelserna säkerställas, vilket förefaller svårt att uppnå. Redan i dagsläget är gränsdragningen mellan de två myndigheternas tillsynsområden oklar.

I avsnittet på sid 108 föreslås att vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen ska göras tillämpliga för pensionsstiftelser. SPFA förslår att samtliga bestämmelser som avser pensionsstiftelser ska finnas i tryggandelagen. Även i avsnitt 16 finns förslag att bestämmelser i försäkringsrörelselagen ska gälla även för pensionsstiftelser. Även dessa bestämmelser bör istället inordnas i tryggandelagen.

Avsnitt 17 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Enligt förslaget ska ändringarna i tryggandelagen träda ikraft den 13 januari 2019, d.v.s. om drygt ett halvår. Det skulle innebära att pensionsstiftelserna får orimligt kort tid på sig för att förbereda och anpassa sig till den nya regleringen, i synnerhet med tanke på att regleringen även ska kompletteras med föreskrifter från Finansinspektionen. Den korta tidsperioden, i kombination med underskattningen av omfattningen av arbetet med att inrätta processer och rutiner inom (företags)styrningssystemet, upprätta och besluta om styrdokument, samt utse personer som ska utföra arbetet, gör tidplanen orealistisk. SPFA förslår därför att ikraftträdandet skjuts upp till den 1 juli 2019.

Slutligen anser SPFA att lagstiftningen gällande pensionsstiftelserna ska ses i sitt sammanhang och att det därför vore önskvärt att även de ändringar som Tjänstepensionsbeskattningsutredningen föreslagit införs samtidigt i tryggandelagen. Vidare bör ändringarna med anledning av tjänstepensionsdirektivet införas samtidigt med den föreslagna lagstiftningen för tjänstepensionsföretag.

Avsnitt 18 Förslagets konsekvenser

18.2 Konsekvenser för pensionsstiftelserna

SPFA ställer sig frågande till de förväntade positiva effekterna av de nya reglerna för "förmånsberättigade" och för arbetsgivarna. Den ökade administrationen och därigenom ökade kostnader, kommer inte att stå i proportion till eventuella kvalitetshöjningar. Pensionsstiftelserna får därigenom ägna sig åt ökad administration istället för att säkerställa en bra avkastning.

Vid beräkning av kostnaderna för anpassning till den nya regleringen har man i förslaget utgått från en timkostnad på 400 kr. Eftersom de flesta pensionsstiftelser har få eller inga anställda innebär det att de utökade tjänsterna för kontrollfunktioner och informationsgivning får köpas externt, antingen från arbetsgivaren eller externa konsulter. Pensionsstiftelser kan inte dra av moms, varför det blir en tillkommande kostnad oavsett om tjänsten köps från arbetsgivaren eller från annan leverantör. En rimlig timkostnad kan därför istället uppskattas till 2 500 kr inklusive moms.

Den genomsnittliga kostnaden per stiftelse blir då 480 000 kr, istället för 77 000 kr, givet samma antal timmar som anges i promemorian. Den totala tidsåtgången för att upprätta styrdokument m.m. verkar dessutom vara lågt beräknad.

18.3 Konsekvenser för arbetsgivarna

Tolkningen av aktsamhetsprincipen och begränsningen att placeringar till övervägande del ska ske på reglerade marknader, kommer enligt SPFA:s bedömning att påverka avkastningen i många pensionsstiftelser negativt. Möjligheten att diversifiera och placera i andra tillgångsslag än noterade aktier och obligationer är oerhört viktig för att pensionsstiftelserna ska generera avkastning till rimlig risk. Tillgångsslag som fastigheter, infrastruktur och alternativa tillgångar har blivit mer vanliga bland pensionsstiftelserna. Alla pensionsstiftelser har heller inget behov av att hålla placeringarna likvida, till exempel om pensionsstiftelsen har ett stort överskott i förhållande till pensionskulden eller om löptiden på pensionskulden är lång.

Om pensionsstiftelsernas möjligheter att diversifiera placeringarna minskar, till följd av de nya reglerna om placeringar, medför det att arbetsgivarna kan behöva göra högre avsättningar till pensionsstiftelserna för att trygga pensionsåtagandena. Det kan även innebära minskat utrymme att ta gottgörelse från pensionsstiftelserna, vilket också ökar kostnaderna för arbetsgivarna.

De nya reglerna om företagsstyrning innebär ökade kostnader för administrationen av pensionsstiftelserna, vilket i sin tur kan innebära minskad avkastning.

Med vänlig hälsning

Annette Tiljander
Ordförande SPFA